

[Miljøministeren]

Med hensyn til virusresistens anføres, at modstandsdygtighed overfor Rhizomaniaviruset må skønnes at være meget specifik, og dette giver ikke anledning til at antage større modtagelighed over for andre plantesygdomme.

Det fremføres endvidere, at det må antages, at roens kvalitetsegenskaber ikke påvirkes yderligere i forhold til de i naturen virusangrebne roer.

Landbrugsministeriet skal udtale, at man kan tilslutte sig, at ansøgningen imødekommes.«

8. Det Genteknologiske Råds og Naturfredningsrådets synspunkter

I forbindelse med sagsbehandlingen er der indhentet udtalelser fra Det Genteknologiske Råd og fra Naturfredningsrådet.

Det Genteknologiske Råd fandt i første omgang, at De Danske Sukkerfabrikkers ansøgning ikke levede op til OECD's anbefalinger om en trinvis fremgangsmåde, ligesom ansøgningen karakteriseredes som mangelfuld for så vidt angår oplysninger om de indsatte gener, forsøgsplanlægningen og sikkerhedsforanstaltningerne. Rådet præciserede ligeledes en række forhold, som burde belyses, inden en udsætning i det fri kunne anbefales.

Rådet har efter diskussion med miljømyndighederne tilsluttet sig, at De Danske Sukkerfabrikker med de indsendte supplerende oplysninger har givet mulighed for belysning af disse spørgsmål. Rådet finder herefter ikke anledning til bemærkninger vedrørende ansøgningen.

Naturfredningsrådet understreger i sin udtalelse, at der er behov for såvel en afklaring af den folkelige holdning til fremstilling af gensplejsede planter af denne art som en bred vurdering af det samfundsnyttige i anvendelsen. Naturfredningsrådet stiller således spørgsmålet, om vi ønsker sådanne organismer i vore omgivelser, og hvilke krav vi skal stille til dem. Rådet spørger, om den aktuelle anvendelse af genteknologi ikke er udtryk for en fejlagtig strategi.

Det fremføres, at der mangler grundviden i form af populationsbiologisk og -økologisk forskning til brug for godkendelser af udsætning i miljøet. Det anføres således, at erfaringen viser, at de gensplejsede egenskaber på et tidspunkt vil spredes til de vilde strandbeder,

selv om sandsynligheden er ringe. Uanset at Naturfredningsrådet ikke finder anledning til konkret bekymring for uheldige miljøvirkninger heraf, mener rådet, at rimeligheden af en sådan spredning bør overvejes principielt. Men der er tale om at pege på mere generelle problemstillinger. Dog anføres der ikke argumenter imod den konkrete ansøgning.

Begge råd udtrykker skepsis over for hensigtsmæssigheden af at udsætte planter med indsat genetisk materiale fra virus, som ikke findes i Danmark. Naturfredningsrådet fremhæver her, at Danmark på denne måde er med til at fremme udviklingen af gensplejsede planter, som senere skal dyrkes i andre lande, hvor miljøforholdene er anderledes end de danske. Således vil sukkerroefrøproduktionen formentlig foregå i Italien, hvor planterne eller det indsatte arvemateriale naturligt vil kunne spredes og forvildes til naturen.

Begge råd rejser på denne måde en række vigtige principielle spørgsmål om etik og om ansvar for bevarelse af naturens egenart, den miljømæssige forsvarlighed i forbindelse med konkrete anvendelser og ansvarligheden i forbindelse med godkendelsesprocessen.

Intet af rådene udtaler sig således imod den konkrete ansøgning.

9. Sikkerhedsforanstaltninger

Forsøgsarealet omfatter 5.000 m²; heraf forventes ca. 1.000 m² anvendt til udsætning af de gensplejsede sukkerroer i 1990. Arealet vil inden forsøgsudsætningen være omgivet af et hegn. På begge sider af hegnet anlægges en ubevokset bræmme.

De gensplejsede sukkerroer, der skal gennemløbe blomstrings- og frøsætningsfasen, vil ved anlæg af blomsterstængel blive indsluttet i telte. Planterne vil blive overført til drivhus under frømodningsfasen.

For de gensplejsede sukkerroer, der ikke skal gennemløbe en blomstringsfase, vil der ske fjernelse af de gensplejsede sukkerroer, når disse anlægges blomsterstængel.

Ved forsøgets afslutning vil plantemateriale, der ikke skal anvendes til videre undersøgelser, blive indsamlet og destrueret.

Sukkerroer, som dyrkes inden for en radius på 200 meter fra forsøgsfeltet, underkastes en kontrol for anlæg af blomsterstængler, om nødvendigt med fjernelse af sukkerroer, som anlægges stængel.